

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ

İLK MÜSMÜMAN TÜRK BOYU: KARLUKLAR (TALAS SAVAŞI) * **TALAS SAVAŞIYLA MATBAA VE KAĞIT ÜRETİMİ ÇİN DIŞINA ÇIKMIŞTIR.**

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETÇİĞİ: İTİL BULGARLARI

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETİ: KARAHAHLILAR

KARAHAHLILAR 840-1212 (ORTA ASYADA)

KURUCU BİLGE KÜL KADİR HAN / BALASAGUNDA KURULDU.	RİBAT ADI VERİLEN İLK KERVANSARAY KARAHAHLILAR ZAMANINDA İLK TÜRK-İSLAM MEDRESESİ KURULDU - SEMERKANT MEDRESESİ
SATUK BUĞRA HAN ZAMANINDA MÜSLÜMAN OLDULAR.	
TOPLUMUN TAMAMI TÜRKÜR.	SEMERKANT MEDRESESİNİ AÇAN TAMGAÇ BUĞRA HAN'DIR.
KARLUK-YAĞMA-ÇİĞİL-TUHSİ BOYLARI	DÜNYADA İLK BURLU ÖĞRENCİLİK SİSTEMİNİ BAŞLATAN DEVLETTİR.
RESMİ DİL TÜRKÇEDİR (ULUŞÇU/MİLLEYETÇİ)	İLK TÜRK İSLAM EDEBİ ESERLERİ VE MİMARİ ESERLER BU DÖNEMDEDİR.
İLK SİSTEMLİ POSTA TEŞKİLATI KURULDU.	BİMARHANE ADINDA İLK HASTAHANELERİ AÇTILAR.
GULAM SİSTEMİNİ İLK KARAHAHLILAR UYGULADI.	KARAHAHLILAR MANİHEİST UYGURLARLA SAVAŞMIŞLARDIR.

GAZNELİLER 963-1187 (AFGANİSTANDA)

KURUCUSU ALP TİĞİN'DİR.	G.MAHMUT HİNDİSTANA İSLAMI YAYMAK İÇİN 17 SEFER YAPMIŞTIR.
DEVLET ADINI AFGANİSTANIN GAZNE KENTİNDEN ALDI.	ÇOK ULUSLU YAPIDA OLMALARI YIKILMALARININ ANA NEDENİDİR.
GAZNELİ MAHMUT EN ÖNEMLİ HÜKÜMDARDIR.	1040 DANDANAKAN SAVAŞI SONUCUNDA YIKILIŞ SÜRECİNE GİRDİLER.
SULTAN ÜNVANINI İLK KULLANAN GAZNELİ MAHMUT'TUR.	SULTAN ÜNVANINI MAHMUT'A ABBASİ HALİFESİ VERMİŞTİR.

MISIRDA KURULAN TÜRK DEVLETLERİ (KODLAMA T.E.M.A)

TOLUNOĞULLARI (868-905) : MISIRDA KURULAN İLK TÜRK-İSLAM DEVLETİDİR - KURUCU TOLUNOĞLU AHMET

AKŞİTLER/İHŞİTLER (935-969) : KUTSAL TOPRAKLARA (HİCAZ - MEKKE İLE MEDİNE) İLK SAHİP OLAN TÜRK-İSLAM DEVLETİ'DİR.

EYYUBİLER (1174-1250) : HITTİN SAVAŞIYLA HAÇLILARI YENİP KUDÜSÜ GERİ ALAN TÜRK-İSLAM DEVLETİDİR - SELAHATTİN EYYUBİ

MEMLÜKLER (1250-1517) : KURUCUSU AYBEK - GÜCÜ YETEN KİŞİ HÜKÜMDAR OLABİLİR - AYN CALUT SAVAŞIYLA MOĞOLLARI YEND.

*** TOLUNOĞULLARI VE AKŞİTLERİN KISA SÜREDE YIKILMALARININ TEMEL NEDENİ YÖNETİCİLERİN TÜRK HALKIN ARAP OLMASIDIR.**

BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ (BSD) 1040-1157 (İRANDA)

KURUCUSU **TUĞRUL BEY**'DİR - **ANADOLUYA İLK ADIM OLAN 1048 PASİNLER (HASANKALE) SAVAŞI İLK BSD/BİZANS SAVAŞIDIR.**

1050 BAĞDAT SEFERİ SONUCUNDA **TUĞRUL BEY** **ABBASİ HALİFESİNDEN DOĞUNUN VE BATININ SULTANI** ÜNVANINI ALMIŞTIR.

1058 YILINDA ABBASİ HALİFESİ BİR TÖRENLE TÜM SİYASİ YETKİLERİNİ TUĞRUL BEY'E BIRAKTI.

1064 YILINDA SULTAN ALPARSLAN HRİSTİYANLARCA KUTSAL SAYILAN **ANİ KENTİNİ FETHETTİ** HALİFEDEN **EBUL FETH** ÜNVANI ALDI

1071 MALAZGİRT SAVAŞINDA BİZANSTA PARALI ASKERLİK YAPAN **PEÇENEKLER VE UZLAR** BSD TARAFINA GEÇMİŞTİR.

1071 MALAZGİRT SAVAŞI SONUNDA YARARLILIK GÖSTEREN KOMUTANLAR **ALPARSLANIN EMRİYLE ANADOLUYA YERLEŞTİ.**

BÖYLECE **TÜRKİYE TARİHİ** BAŞLAMIŞ OLDU, BİZİ TEK BAŞINA YENEMEYECEĞİNİ ANLAYAN BİZANS **HAÇLI SEFERLERİ** BAŞLATTI.

DÜNYANIN İLK ÜNİVERSİTESİ OLARAK KABUL EDİLEN **NİZAMİYE MEDRESESİ ALPARSLAN ZAMANINDA VEZİR NİZAMÜL MÜLK** TARAFINDAN **BAĞDATTA** KURULMUŞTUR - **BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ EN PARLAK DÖNEMİNİ MELİKŞAH ZAMANINDA YAŞAMIŞTIR.**

DÖNEM İÇİN KODLAMA: N.A.C.İ ---> N İZAMİYE MEDRESESİ - A TABEYLİK SİSTEMİ (İLK) - C ELALİ TAKVİMİ - İ KTA SİSTEMİ

BSD **VEZİR NİZAMÜLMÜLK**'ÜN ÖLDÜRÜLMESİ (**HASAN SABBAAH-HAŞHAŞİLER-BATİNİLER**) ÜZERİNE YIKILMA SÜRECİNE GİRDİ SONRA **KARAHİTAYLILAR** LA YAPILAN **KATVAN SAVAŞI** NIN KAYBEDİLMESİ - ATABEYLERİN BAĞIMSIZ DAVRANMALARI - VERASET ANLAYIŞI

ABBASİ HALİFESİNİN ZARARLI ÇALIŞMALARI VE TÜRKMENLERİN (OĞUZ) KÜSTÜRÜLMESİ BSD'NİN YIKILMASINA NEDEN OLMUŞTUR.

* **TUĞRUL BEY - SULTAN ALPARSLAN** VE **MELİKŞAH** DÖNEMİNDE **ALTIN PARA** BASILMIŞTIR.

ANADOLUDA KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİ/BEYLİKLERİ

DANIŞMENTLİLER 1080-1178

ANADOLUDA KURULAN **EN GÜÇLÜ** BEYLİKTİR - **DANIŞMENT GAZİ** TARAFINDAN **SİVAS** VE **TOKATTA** KURULMUŞTUR.

SALTUKLULAR 1072-1202

ANADOLUDA KURULAN **İLK TÜRK DEVLETİ/BEYLİĞİDİR**, **ERZURUM** VE ÇEVRESİNDE KURULMUŞTUR.

MENGÜCEKLİLER 1080-1228

ERZİNCAN VE **DİVRİĞİNDE** KURULDU - DÖNEMİN ÜNLÜ BİLİM ADAMI **MUVAFFAKİDÜN ABDÜLLATİF** BU ZAMANINDA YAŞAMIŞTIR.

ARTUKLULAR 1102-1709

MARDİN VE **DİYARBAKIRDA** KURULDU - DÖNEMİN ÜNLÜ BİLİM ADAMI **EL CEZERİ (ROBOTİK BİLİMİ)** BU DÖNEMDEDİR.

ÇAKA BEYLİĞİ 1081-1093

İZMİRDE KURULDU. **İLK TÜRK DENİZCİSİ ÇAKA BEY'DİR**. DONANMAYI KURDUĞU TARİH **DENİZ KUVVETLERİNİN KURULUŞ TARİHİDİR**.

ORTA ASYA VE YAKIN DOĞUDA KURULAN DİĞER TÜRK-İSLAM DEVLETLERİ

HARZEMŞAHLAR

KENDİLERİNİ B.S.D'NİN VARİSİ OLARAK GÖRMÜŞLER YASSIÇİMEN SAVAŞINDA A.S.D'YE YENİLMİŞLERDİR.

BABÜRLER

HİNDİSTANDA KURULDU. **ŞAH CİHAN'IN MÜMTAZ HATUN ADINA YAPTIRDIĞI TAC MAHAL** BU ZAMANDA

AKKOYUNLULAR

UZUN HASAN KURANI TÜRKÇEYE ÇEVİRMİŞTİR - OSMANLIYA KARŞI **OTLUKBELİ SAVAŞIYLA** YIKILMIŞLARDIR

TİMUR DEVLETİ

SEMERKANT MERKEZLİ BİR DEVLETTİR **ANKARA SAVAŞIYLA ANADOLU TÜRK BİRLİĞİNİ BOZMUŞLARDIR**.

ŞAİR **HÜSEYİN BAYKARA** - BİLGİN **ALİ KUŞÇU** - **ULUĞ BEY** - **ALİ ŞİR NEVAİ** VE ESERİ **MUHAKEMETÜL LUGATEYN** BU DÖNEMDEDİR.

CENGİZ HAN'IN ÖLÜMÜYLE KURULAN MOĞOL DEVLETLERİ

ALTIN ORDA DEVLETİ	CENGİZ HAN'IN TORUNU BATU HAN TARAFINDAN KURULDU TÜRKLEŞMİŞ VE İSLAMLAŞMIŞ BİR DEVLETTİR İSLAMI İLK KABUL EDEN MOĞOL DEVLETİDİR - ALTIN ORDA DEVLETİNE TİMUR DEVLETİ SON VERMİŞTİR.
KUBİLAY HANLIĞI	CENGİZ HAN'IN TORUNU KUBİLAY TARAFINDAN KURULDU İSLAMA GİRMEMİŞ ASİMİLE OLMUŞLARDIR.
ÇAĞATAY HANLIĞI	CENGİZ HAN'IN OĞLU ÇAĞATAY TARAFINDAN KURULDU TÜRKLEŞMİŞ VE İSLAMLAŞMIŞ BİR DEVLETTİR.
İLHANLILAR	CENGİZ HAN'IN TORUNU HÜLAGU TARAFINDAN KURULDU TÜRKLEŞMİŞ VE İSLAMLAŞMIŞ BİR DEVLETTİR İRANDA KURULMUŞ BİR DEVLETTİR - KÖSEDAĞ SAVAŞIYLA ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ'NİN YIKILMASINDA ETKİLİ OLMUŞLARDIR.

ANADOLU (TÜRKİYE) SELÇUKLU DEVLETİ 1077-1308

SÜLEYMAN ŞAH TARAFINDAN İZNİK BİZANSIN ELİNDEN ALINARAK İZNİK MERKEZLİ OLARAK KURULMUŞTUR.

SÜLEYMAN ŞAH'IN TÜRBEŞİ SURİYE'NİN CABER KALESİNDE TÜRK BAYRAĞI VE TÜRK ASKERİ TARAFINDAN KORUNMAYA DEVAM EDER.

HEM **BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİ** HEM **İLK DÖNEM BEYLİKLERİ** HEM DE **ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ** AYNI DÖNEMDE YAŞAMIŞTIR.

1.HAÇLI SEFERİ SONUCUNDA **İZNİK KAYBEDİLDİ** DEVLETİN MERKEZİ **KONYAYA TAŞINDI.**

ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ ANADOLUDA YER ALAN BEYLİKLERİ KENDİ BÜNYESİNE ALARAK **TÜRK SİYASAL BİRLİĞİNİ SAĞLADI.**

2. KILIÇARSLAN ZAMANI **MİRYAKEFALON SAVAŞIYLA** BİZANS MAĞLUP EDİLDİ VE **ANADOLU KESİN TÜRK YURDU HALİNE GETİRİLDİ.**

1230 YILINDA **YASSIÇEMEN SAVAŞIYLA HARZEMŞAHLAR MAĞLUP EDİLMİŞ** ARDINDAN HARZEMŞAHLARI İLHANLILAR YIKMIŞTIR.

1240 YILINDA **BABA İSHAK (BABAİ)** İSYANI ÇIKMIŞTIR (TÜRK TARİHİNDE ÇIKAN **İLK** DİNİ NİTELİKLİ İSYANDIR)

1243 KÖSEDAĞ SAVAŞIYLA ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ **İLHANLILARA** YENİLDİ VE **ANADOLU TÜRK SİYASİ BİRLİĞİ BOZULDU.**

YİNE **KÖSEDAĞ SAVAŞI** SONUCUNDA **2. DÖNEM TÜRK BEYLİKLERİ KURULDU** VE **ANADOLUDA TÜRK NÜFUSU ARTMIŞ OLDU.**

DEVLET **EN PARLAK** ZAMANINI **ALAADDİN KEYKUBAT** ZAMANINDA YAŞAMIŞTIR.

İLK BAKIR PARA BASTIRAN **1. MESUD - İLK GÜMÜŞ VE ALTIN PARA** BASTIRAN **2. KILIÇARSLAN**

ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ TİCARETİ GELİŞTİRMEK İÇİN

ANTALYA - SİNOP - SAMSUN - ALANYA - KIRIM (SUĞDAK) LİMANLARINI ALMIŞLAR VE BURALARA TERSANELER YAPMIŞLARDIR.

DÜŞÜK GÜMRÜK VERGİSİ - AHİ TEŞKİLATI - TİCARETTE SİGORTA SİSTEMİ - YOL ÜZERİNDE KERVANSARAYLAR YAPMIŞLARDIR.

AHİLİK TEŞKİLATI

KURUCUSU **AHİ EVRAN**-USTA KALFA ÇIRAK İLİŞKİSİ VARDIR-SADECE MÜSLÜMANLAR GİREBİLİR - TİCARET ZANAAT SOSYAL ALANDA TEŞKİLAT İÇİNDE **İŞ YERİ AÇMA BELGESİNE GEDİK - FİYAT KONTROLÜNE NARH** DENİR - İSLAMIN YAYILMASINA KATKI SAĞLAMISHTIR.

* AHİLİK TEŞKİLATI **İLK KEZ ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNDE** UYGULANMIŞTIR - TEŞKİLATIN MERKEZLERİ KIRŞEHİR-KONYA-KAYSERİ

TÜRK İSLAM DEVLETLERİNDE MİMARİ ESERLER

* **BÜYÜK SELÇUKLU** DEVLETİNE AİT ANADOLUDAKİ TEK ESER **DİYARBAKIR ULU CAMİİ**'DİR.

* **İSTANBUL - EDİRNE - BURSA** BU 3 KENTE İLK SAHİP OLAN DEVLET OSMANLIDIR BURALARDAKİ ESERLER SELÇUKLUNUN OLAMAZ.

* ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNE AİT MARMARADA BİR ESER OLACAĞI SADECE **İZNİK'TE OLMAK ZORUNDADIR.**

* BİR ESER **ALAADDİN** İLE BAŞLIYORSA **ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNE** - **YEŞİL** İLE BAŞLIYORSA **OSMANLIYA** AİTTİR.

SALTUKLULAR	ARTUKLULAR	DANIŞMENTLİLER	MENGÜCEKLİLER
ERZURUM ULU CAMİİ	HATUNİYE MEDRESESİ	TOKAT YAĞIBASAN MEDRESESİ (ANADOLUDA KURULAN İLK MEDRESEDİR)	DİVRİĞİ ULU CAMİİ KÜLLİYESİ (UNESCO KORUMA ALTINDA)
KALE CAMİİ	SEMAÜN MEDRESESİ		
MAMA HATUN TÜRBESİ	HÜSREVİYE MEDRESESİ	KAYSERİ ULU CAMİİ	KALE CAMİİ
TEPSİ MİNARE (SAAT KULESİ)	KOÇHİSAR ULU CAMİİ	EMİR GAZİ KÜMBETİ	KAYITBAY CAMİİ
ÜÇ KÜMBETLER	MALAMADİ KÖPRÜSÜ	-	-
-	HASANKEYF	-	-
ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNİN ANADOLUDAKİ İLK MEDRESESİ: KAYSERİDEKİ KOCAHASAN MEDRESESİ			
ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNDEN GÜNÜMÜZE KADAR KALMIŞ EN ESKİ KERVANSARAY: AKSARAYDAKİ ALAYHAN KERVANSARAYI			
ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNDEN GÜNÜMÜZE KADAR KALMIŞ EN ESKİ CAMİ: KONYA ALAADDİN CAMİİ			
ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNE AİT VE ANADOLUDA KURULMUŞ OLAN İLK HASTANE: GEVHER NESİBE DARÜŞŞİFASI			

ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ DÜŞÜNÜRLER VE ESERLERİ

MEVLANA	TASAVVUFÇU - MESNEVİ - KEBİR - MEKTUBAT - FİFİ MAFİH
SADRETTİN KONEVİ	TASAVVUFÇU - EKBERİLİĞİN KURUCUSU
YUNUS EMRE	TASAVVUFÇU - DİVAN - RİSALETTİNİ NUSRİYE
HOCA DENHANİ	SELÇUKLU ŞEHNAMEŞİ
HACI BEKTAŞI VELİ	TASAVVUFÇU - BEKTAŞİLİĞİN KURUCUSU - MAKAVAT
İBNİ BİBİ	SELÇUKNAME
AŞIK PAŞA	AHİ TEŞKİLATI FİKRİNİ İLK DÜŞÜNEN KİŞİDİR - ESERİ GARİPNAME
GERMİYANLI AHMET	İSKENDERNAME
CACA BEY	MATEMATİK VE ASTRONOMİCİ
MUHYİDDİNİ ARABİ	TASAVVUFÇU VAHDETİ VUCUT KAVRAMINI SAVUNMUŞTUR.

ORDU

GULAMANI SARAY: SARAYI VE HÜKÜMDARI KORURLAR - **BİŞTEGANİ MAAŞI** ALIRLAR - **TÜRK** VE **GAYRİMÜSLİMLERDEN** OLUŞUR.

HASSA ASKERLERİ: SULTANA BAĞLI ÖZEL BİRLİKLERDİR - **TAMAMI TÜRKLERDEN** OLUŞUR - **MAAŞLARI İKTALARDAN KARŞILANIR.**

İKTA/EYALET ASKERLERİ: İKTA SAHİPLERİNİN İKTA GELİRLERİ KARŞILIĞINDA OLUŞTURDUKLARI BİRLİKLERDİR - **MAAŞ ALMAZLAR.**

YARDIMCI KUVVETLER: BAĞLI DEVLET VE BEYLİKLERİN SAVAŞ ZAMANINDA GÖNDERDİKLERİ ASKERİ BİRLİKLERE DENİR.

EMİR ÜL SEVAHİL/REİS ÜL BAHR: DONANMA KOMUTANI

EMİR ÜL UMER: ORDU KOMUTANI

EDEBİ ESERLER

YAZAR	ESERİ	ZAMANI	SUNULDUĞU KİŞİ VE ÖZELLİĞİ
YUSUF HAS HACİP	KUTADGU BİLİG	KARAHANLILAR	TAMGAÇ ULUĞ KARA BUĞRA HAN'A SUNMUŞTUR TÜRK İSLAM EDEBİYATININ İLK YAZILI ESERİ DİR.
KAŞGARLI MAHMUT	DİVANI LÜGAİT'İT TÜRK	KARAHANLILAR	ABBASİ HALİFESİ EL MUKTEDİ BİLLAH'A SUNULMUŞTUR TÜRKÇENİN ARAPÇADAN ÜSTÜN OLDUĞU ANLATILIR ESERDE TÜRK DÜNYASI HARİTASI BULUNUR.
HOCA AHMET YESEVİ	DİVANI HİKMET	KARAHANLILAR	SATUK BUĞRA HAN'A SUNMUŞTUR TÜRK TASAVVUF EDEBİYATININ İLK ESERİ DİR.
EDİP AHMET YÜKNEKİ	ATABET ÜL HAKAYIK	KARAHANLILAR	EMİR SİPAHİSALAR'A SUNULMUŞTUR.
FİRDEVSİ	ŞEHNAME	GAZNELİLER	GAZNELİ MAHMUT'A SUNULMUŞTUR.
UTBİ	TARİHİ YEMİN	GAZNELİLER	GAZNELİ MAHMUT'A SUNULMUŞTUR.
NİZAMÜL MÜLK	SİYASETNAME	B.SELÇUKLU DEVLETİ	SULTAN MELİKŞAH'A SUNULMUŞTUR.
ALİ ŞİR NEVAİ	MUHAKEMETÜL LÜGATEYN	TİMUR DEVLETİ	TÜRKÇENİN ARAPÇADAN ÜSTÜN OLDUĞU ANLATILIR.

MİMARİ SANAT

TÜRKLER İSLAM DÜNYASI MİMARİSİNE **KUBBE-KEMER-SÜTUN-TÜRK ÜÇGENİ** GİBİ ÜSLUPLAR KAZANDIRMIŞLARDIR.

HAT VE **TEZHİP** (KİTAP SÜSLEME) SANATI GELİŞİRKEN İSLAMIN YASAKLAMASI NEDENİYLE RESİM VE HEYKEL SANATI GELEİŞMEMİŞTİR.

İLK HATTAT AMASYALI YAKUT - RESİM YASAK OLDUĞU İÇİN **MİNYATÜR** GELİŞMİŞTİR - MİNYATÜRLE UĞRAŞANA **NAKKAŞ** DENİR.

SİVİL MİMARİ: SARAY - KÖŞK - ÇEŞME - BEDESTEN - İMARATHANE - HAMAM - DARÜŞŞİFA - KERVANSARAY – ARASTA

DİNİ MİMARİ: CAMİ - KÜLLİYE - MEDRESE - MESCİT - TÜRBE – KÜMBET

ASKERİ MİMARİ: SUR - KALE - BURÇ - TERSANE - KULE

TÜRK İSLAM DEVETLERİNDE KÜLTÜR VE MEDENİYET

HÜKÜMDARLIK SEMBOLLERİ/ALAMETLERİ		HÜKÜMDAR ÜNVANLARI	
HUTBE OKUTMAK-SİKKE KESTİRMEK	TUĞRA-TUĞ-SANCAK-YAY-TAHT	SULTAN-HAKAN	BUĞRA-NASR-KARA
ÇETR (HÜKÜMDARIN ŞEMSİYESİ)	SANCAK-BAYRAK-TAÇ-ARMA-HİLAL	HÜDAVENDİGAR	ŞAH-ŞAHİNŞAH
ASA (HÜKÜMDARIN BASTONU)	MENŞÜR (HALİFE ONAYI)	PADIŞAH-KADİR	HAN-BEY-GAZİ
HİLAT (HALİFENİN GÖNDERDİĞİ HEDİYE)	NEVBET (ASKERİ BANDO/DAVUL)	İLİG-KEY-ARSLAN HAN	MELİK-HÜNKAR
TIRAZ (HALİFENİN GÖNDERDİĞİ ELBİSE)	OTAĞ (SALTANAT ÇADIRI)	SULTANI AZAM	SULTANI GALİP
DEVLET GÖREVLİLERİ	SARAY GÖREVLİLERİ		
MELİK (HÜKÜMDARIN OĞLU)	CANDAR (HÜKÜMDARI VE SARAYI KORUYAN GÖREVLİ)		
ATABEY (MELİKLERİN EĞİTİMİNDEN SORUMLU)	CAMEDAR (HÜKÜMDARIN ELBİSELERİYLE İLGİLENİR)		
AMİD (ŞEHİRLERDEKİ MÜLKİ İDARECİ)	SİLAHDAR (HÜKÜMDARIN SİLAHLARIYLA İLGİLENİR)		
AMİL (ŞEHİRLERİN MALİ VERGİ MEMURU)	CAŞNİGİR (HÜKÜMDARIN YİYECEKLERİYLE İLGİLENİR)		
MUHTEŞİP (BELEDİYE İŞLERİNDEN SOR)	HANSALAR (HÜKÜMDARIN SOFRASIYLA İLGİLENİR)		
ŞIHNE (EYALETLERİN BAŞINDAKİ ASKERİ VALİ)	EMİR-İ ŞİKAR (HÜKÜMDARIN AV PARTİLERİYLE İLGİLENİR)		
EMİRİ MECLİS (SULTANA DANIŞMANLIK YAPAR)	KAPUCUBAŞI (SARAYIN HERTÜRLÜ HİZMETİNDEN SORUMLUDUR)		
SUBAŞI (GÜVENLİKTEN SORUMLU)	ALEMDAR (BAYRAK VE SANCAĞI KORUR)		
NAİB (HÜKÜMDARA VEKALET EDER)	HACİP (HÜKÜMDAR İLE HALK ARASINDAKİ İLİŞKİLERİ DÜZENLER, ELÇİLERİ KABUL EDER.)		

DİVANLAR

BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİNDE BÜYÜK DİVANA **DİVANI SALTANAT - ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNDE** İSE **DİVANI ALA** DENİR.

DİVAN YAPI OLARAK GÜNÜMÜZ **BAKANLAR KURULUNA** BENZER - ASD'DE DİVAN GÜVENLİĞİNİ **EMİRİ ŞEMŞİR** ADLI GÖREVLİ SAĞLAR.

DİVANI SALTANATIN BASINDA **YUĞRUŞ** VEYA **HACEİ BUZURG** ADI VERİLEN **BÜYÜK VEZİR** BULUNUR.

ASD'DE BÜYÜK DİVANDAN SONRA **MEŞVERET MECLİSİ** ADINDA İŞ VE DIŞ POLİTİKALARIN KONUŞULDUĞU BİR MECLİS BULUNUR.

DİVANI İSTİF'A

BAŞKANINA **MÜSTEVFİ** DENİR. BU DİVANDA EKONOMİK/MALİ İŞLER GÖRÜŞÜLÜR.

DİVANI ARZ

BAŞKANINA **EMİRİ ARZ** DENİR. ÜLKENİN ORDU - ASKERLİK İŞLERİ GÖRÜŞÜLÜR.

DİVANI İŞRAF

BAŞKANINA **MÜŞRİF** DENİR. ASKERİ VE ADLİ İŞER DIŞINDAKİ MEMURLARIN DENETİMİNDEN SORUMLU

DİVANI TUĞRA/İNŞA

BAŞKANINA **TUĞRAİ/MÜNŞİ** DENİR. ÜLKENİN İÇ VE DIŞ YAZIŞMA İŞLERİNDEN SORUMLU DİVANDIR.

DİVANI MEZALİM

BAŞKANI **SULTAN'DIR**. DİVANI MEZALİMDE SİYASİ SUÇLAR VE AĞIR SUÇLAR GÖRÜŞÜLÜR.

NİYABETİ SALTANAT

BAŞKANI **NAİP'TİR**. HÜKÜMDARIN YOKLUĞUNDA VEKALET EDER.

DİVANI PERVANE

BAŞKANI **PERVANEÇİDİR**. SADECE ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNE AİT BİR DİVANDIR. İKTA TOPRAKLARININ KAYDINI TUTAR.

SOSYAL HAYAT

KÜLLİYE (CAMİ MERKEZLİ TOPLU YAPILAR)	İMARETHANE (YOKSULLAR İÇİN AŞEVİ)	KÜMBET (ANITMEZARLAR)
BİMARİSTAN/MARİSTAN/DARÜŞŞİFA (HASTANE)	TUTMAÇ (MİLLİ YEMEK)	BEDESTEN (GÜNÜMÜZ AVMLERİ)
RİBAT (KERVANSARAY)	MİRLİVA (BEYLİKLERDE OTORİTEYİ SAĞLAR)	ARASTA (AHİ ÇARŞISI)

HUKUK

ŞERİ DAVALARA **KADI/KADI ÜL KUDAT - ÖRFİ** DAVALARA **EMİRİ DAD** BAKAR. ŞERİ DAVALARDA DAHA ÖNEMLİ KONULARA BAKILIR.

(EVLENME-BOŞANMA-MİRAS-TİCARET-ADAM ÖLDÜRME-HIRSIZLIK-ZİNA) ÖRFİ DAVALARDA İSE YASALARA UYMAYANLARA BAKILIR.

ASKERİ DAVALAR'A KADI ASKER VEYA **KADI LEŞKER** BAKAR - **SİYASİ DAVALAR** İSE **DİVANI MEZALİMDE** GÖRÜŞÜLÜRDÜ.

TOPRAK

DEVLETE AİT OLANLAR MİRİ, HALKA AİT OLANLAR MÜLKİ TOPRAKLARDIR. MÜLKİ TOPRAKLAR **ÖŞRİ** VE **HARACİ** OLARAK 2'YE AYRILIR.

ÖŞRİ TOPRAKLAR MÜSLÜMANLARA HARACİLER İSE GAYRİMÜSLİMLERE AİT TOPRAKLARDIR.

MÜLK TOPRAKTA ÇALIŞAN HALKA **REAYA** DENİR - İKTA SİSTEMİNDE ATLI ASKERE **CEBELÜ** DENİR - (**İKTA=TIMAR=DİRLİK**)

HAS	GELİRİ HÜKÜMDARA AİT OLAN TOPRAKLARDIR.
VAKIF	GELİRİ DİNİ İLMİ VE SOSYAL KURUMLAR (HAYIR KURUMLARI) İÇİN AYRILAN TOPRAKLARDIR.
İKTA	EMİRLERE-VALİLERE-HANEDAN ÜYELERİNE VE KOMUTANLARA İKTA OLARAK VERİLEN TOPRAKLARDIR.
MÜLK	GELİRLERİ ŞAHİSLARA AİT OLAN ARAZİLERDİR, SAHİBİ İSTERSE SATABİLİR-MİRAS BIRAKABİLİR VEYA VAKFEDEBİLİR.

İKTA SİSTEMİ: HANEDAN ÜYELERİNE VE KOMUTANLARA YAPTIKLARI GÖREVLERİN KARŞILIĞI OLARAK BAZI TOPRAKLARIN VERGİ GELİRLERİNİN TAHSİL EDİLMESİ VE KARŞILIĞINDA ATLI ASKER YETİŞTİRİLMESİ SİSTEMİNE DENİR - MÜLKİYET DEVLETE AİTTİR.

İKTANIN YARARLARI: DEVLET OTORİTESİ -TOPRAKLARIN İŞLENMESİ -VERGİLERİN DÜZENLİ TOPLANMASI VE MAAŞ ÖDEMESİ SAĞLANIR.

BİLİM	
İBNİ SİNA	BATIDA AVİCENNA OLARAK BİLİNİR. ESERİ EL KANUN FİT TIP. KÜÇÜK KAN DOLAŞIMINI BULMUŞTUR.
FARABİ	ARİSTODAN SONRA MANTIĞI 2. KEZ ÖĞRETMIŞTİR - TÜRK-İSLAM POZİTİF BİLİMLERİNİ BAŞLATMIŞTİR.
İMAM GAZALİ	BÖLÜCÜ FİKİRLERE KARŞI DURMUŞTUR. ESERLERİNİN ADI İHYA'U ULUMİDDİN VE KİMYAYI SAADET
BİRUNİ	ENLEM/BOYLAM'I BULMUŞTUR. ESERİ ASARUL BAKİYE'DİR.
HAREZMİ	CEBİRİ SİSTEMLEŞTİRMİŞ GERÇEK 0'I BULMUŞTUR. KİTABUL CEBR VE MUKABELE ESERLERİNİN İSMİDİR.
CABİR BİN HAYYAM	AVRUPADA İSMİ GEBER'DİR. KİMYANIN KURUCUSUDUR. ATOMUN PARÇALANABİLECEĞİNİ SÖYLEMİŞTİR.
ÖMER HAYYAM	SULTAN MELİKŞAH İÇİN CELALİ TAKVİMİNİ DÜZENLEMİŞTİR. AŞK VE ŞARAP ÜZERİNE RUBAİLER YAZMIŞTİR.
EL CEZERİ	KİTABININ İSMİ KÜTABÜL HİYEL'DİR - ROBOTİK BİLİMİNİN KURUCUSUDUR - ESERİNİN ADI OTOMATO
İBNİ RÜŞT	FELSEFECİDİR. ARİSTOYU BATIYA TANITMIŞTİR. AKLIN İNANÇTAN ÖNEMLİ OLDUĞUNU SAVUNMUŞTUR.
ULUĞ BEY	TİMUR DEVLETİNDE YAŞAMIŞTİR. ASTRONOMİ ÜZERİNE YILDIZLARIN FİHRİST CETVELİ ADLI ESERİ VARDIR.
İBNÜL HEYSEM	FİZİK VE OPTİK ALANLARINDA ÇALIŞMALAR YAPMIŞTİR ESERİ KİTABÜL MEZANİR.

NOTLAR

İLK TÜRK-İSLAM CAMİSİ: TOLUNOĞLU AHMET CAMİİ

GAZNELİLERE AİT ESERLER: MAHMUT BENDİ - ZAFER KULELERİ

BÜYÜK SELÇUKLU DEVLETİNE AİT ESERLER: MESCİDİ CUMA - SULTAN SENCER TÜRBESİ - GAZALİ TÜRBESİ - HAYDARİYE MESCİDİ

ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİNE AİT BAZI ESERLER: HUNAD HATUN MEDRESESİ - GEVHER NESİBE DARÜŞŞİFASI - KONYA ALAADDİN CAMİİ - GÖK MEDRESE

ERZURUM VE SİVAS ÇİFTE MİNARELİ MEDRESE - CACA BEY RASATHANESİ - KONYA KARATAY VE SIRÇALI MEDRESELERİ

KARAHANLILARA AİT BAZI ESERLER: AYŞE BİBİ TÜRBESİ - ARAP ATA TÜRBESİ - ŞİR KEBİ CAMİİ - SATUK BUĞRA HAN DESTANI

ANADOLUDA KURULAN 2. DÖNEM TÜRK BEYLİKLERİ

* ANADOLU SELÇUKLU DEVLETİ'NİN İLHANLILARA KÖSEDAĞ SAVAŞINI KAYBETMESİ VE ANADOLU TÜRK SİYASİ BİRLİĞİNİN BOZULMASIYLA KURULMUŞLARDIR.

BEYLİĞİN ADI	ÖZELLİĞİ	KURULDUĞU BÖLGE
OSMANOĞULLARI	DENİZCİ DEĞİLDİR.	SÖĞÜT/DOMANIÇ
KARAMANOĞULLARI	DENİZCİ DEĞİLDİR - TÜRKÇEYİ RESMİ DİL İLAN EDEN İLK TÜRK DEVLETİDİR KENDİLERİNİ ASD'NİN VARİSİ OLARAK GÖRDÜKLERİ İÇİN OSMANLIYI EN ÇOK UĞRAŞTIRAN DEVLETTİR.	KARAMAN/KONYA
KARESİOĞULLARI	DENİZCİDİR - OSMANLIYA KATILAN İLK BEYLİKTİR.	BALIKESİR/ÇANAKKALE
DULKADİROOĞULLARI	OSMANLIYA KATILAN SON BEYLİKTİR.	KAHRAMANMARAŞ
GERMİYANOĞULLARI	DENİZCİ DEĞİLDİR - OSMANLIYA ÇEYİZ YOLUYLA KATILMIŞTIR.	KÜTAHYA
HAMİTOĞULLARI	DENİZCİDİR - OSMANLIYA TOPRAKLARINI PARAYLA SATMIŞTIR.	ISPARTA/ANTALYA
CANDAROĞULLARI	DENİZCİDİR.	SİNOP
AYDINOĞULLARI	DENİZCİDİR.	AYDIN
SARUHANOĞULLARI	DENİZCİDİR.	İZMİR/MANİSA
MENTEŞOĞULLARI	DENİZCİDİR.	MUĞLA